

ÖKOISKOLAI PROGRAMOKKAL GAZDAGODTUNK

A 2019/2020-as tanévben számos olyan projektben részt vehettünk, amely a fenntarthatósággal kapcsolatos.

Az év eleji *Világ Legnagyobb Tanórája* után január 22-én a *Magyarság Háza* rendező órái keretében csatlakoztunk a határon átívelő magyar-magyar kapcsolatot erősítő programhoz, melyen belül részt vehettünk a „*Környezetünkben élő madarak hasznossága*” c. rendező természetismereti órán. Az interaktív órát Báity Ferenc és Miklós Ferenc, a szerbiai Zöldike természetvédelmi civil szervezet munkatársai tartották. A rendező óra két részből állt: az ismeretterjesztő órát követően gya-

korlati foglalkozáson ismerkedtünk meg a fából és újrahasznosított anyagokból (ásványvizes palack, konzervdoboz) készíthető madárodúkkal. Itt sok hasznos ötletet kaptunk arra, hogyan tudunk házilag is könnyedén madáretetőt és odút készíteni.

A madarak után a rovarokkal is megismerkedhettünk közelebről. A „*Virágbeperzést végző rovarok fontosságáról szóló figyelemfelhívó kampányt*” a szegedi CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület hirdette meg az oktatási-nevelési intézmények számára a 2019-2020-as tanévben. A programba az első húsz jelentkező intézményekben Virágnaptárt és Rovarházat is telepítenek a szervezők. A 12 fajtából álló virággyjtemény kiültetése előtt a gyerekek megismerkedhettek a beporzó rovarokkal és védelmük fontosságával. A február 5-ei ültetésben a 4.a osztályos tanulóknak a 7.a osztályból is segítettek az Erasmus szakkörös diákok önkéntesei. A 12 faj közül mindegyik az év egy-egy hónapjára jellemző virágzási idejű növény csalogatja majd a beporzó rovarokat iskolánk belső udvarába, melyek a magasságyásban kaptak helyet. Az alábbi növények kiültetésével a rendszeres gondozást is vállaltuk. A virágnaptár növényeiről részletes leírás a gazdasági iroda mellett elhelyezett Öko falújságon is olvasható.

Növények		Virágzási idő optimális esetben
<i>Árvácska</i>	<i>Viola X wittrockiana</i>	január
<i>Krókus</i>	<i>Crocus sp.</i>	február
<i>Kereklevelű kapotnyak</i>	<i>Asarum europaeum</i>	március
<i>Kis télizöld</i>	<i>Vinca minor</i>	április
<i>Gólyaorr</i>	<i>Geranium sp.</i>	május
<i>Levendula</i>	<i>Lavandula sp.</i>	június
<i>Bíbor kasvirág</i>	<i>Echinacea purpurea</i>	július
<i>Tarackoló kékgyökér</i>	<i>Ceratostigma plumbaginoides</i>	augusztus
<i>Törpe őszirózsa</i>	<i>Aster dumosus</i>	szeptember
<i>Varjúháj</i>	<i>Sedum sp.</i>	október
<i>Erika</i>	<i>Erica sp.</i>	november
<i>Téli jázmin</i>	<i>Jasminum nudiflorum</i>	december

A rovarház telepítése a március 16-ai hétre volt betervezve, az eseményt azonban a jelenlegi helyzetre való tekintettel ősre tettük át. A bogárhotelként funkcionáló rovarház hasznos és jó dolog, amit akár magunk is elkészíthetünk egy kivágott fa törzséből, maradék fából, gallyakból. Ezek az apró részekből álló kis házikók sokféle hasznos feladatot látnak el, különböző állatok vehetik birtokba, mint például méhek, darazsak, katicák, lepkék, pókok és számtalan kis apróság lelhet benne otthonra. Reméljük, hogy őszel mindenki a csodájára járhat és a környező rovarok nagy kedvencé válik majd.

A gyakorlati foglalkozások mellett iskolánkból 4 csapat (4.a osztály tanulóiból) is benevezett a *teremtésvédelmi vetélkedősorozatba*, melyet a Karolina Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, AMI és Kollégium hirdetett meg a CSERMELY Környezetvédelmi Egyesülettel közösen. A 2020-ban első alkalommal meghirdetett verseny az iskolanővéri iskolák általános iskolásai számára indult 3 kategóriában (3-4. o.; 5-6. o.; 7-8. o.). A szervezők a versennyel szeretnék bővíteni a bennünket körülvevő környezethez fűződő és a természet értékeivel kapcsolatos ismereteinket. A program továbbá lehetőséget teremt a magyarországi iskolanővéri iskolákban nevelkedő diákok között a szorosabb kapcsolat kialakulását. Az ingyenes versenyre február végéig lehetett jelentkezni négyfős csapatokban. Az első fordulóban sikeresen adtunk be 4 pályázatot, melyben Totót, fogalmazást és képfelismerős feladatot kellett teljesítenünk. Minden munkánkat a környezetünk védelme érdekében elektronikus úton kellett visszaküldenünk. A feladatokhoz támogatást is kapnak a résztvevők, az iskola honlapján¹ linkek segítik a felkészülést. Bár a második forduló a kialakult helyzetre való tekintettel csapatként nem tudtuk elkezdni, bízunk benne, hogy a szervezők lehetővé teszik a verseny online formáját is.

Szerencsések voltunk, hogy az iskolák bezárása előtt még megédesíthettük a napunkat, ugyanis március 10-én részt vehettünk a Beporzók napján. A József Attila Múzeum programján láthatunk videót a méhekről, a méhészetről, kézműves foglalkozáson készíthetünk magunknak többek között fejdísz, kaptárt. A Marosmenti Méhész Egyesület tagjai pedig bemutatták nekünk eszközeiket, a méhészetről pedig sok érdekes dolgot hallhattunk tőlük. A program végén pedig magunk is megízlelhettük néhány különleges mézet.

A közelgő *Fenntarthatósági Témahéten* iskolánk első alkalommal venne részt, ám a veszélyhelyzetre való tekintettel a szervezők ősre halasztották a programot. A fenntarthatósági témájú programokon azonban ezután is részt lehet venni, mégpedig digitális formában. Iskolánkból ugyanis **Öko szakkör indul március 28-án**. Ezen a napon csatlakozhatunk többek között a *Föld órájához*² is. A világ legnagyobb önkéntes akciója keretén belül egy vagy akár több vállalással kiállhatunk a teremtett világ védelmében. Szeretnénk, ha minél többen csatlakoznának ehhez a kezdeményezéshez,

hiszen akkor maradhatunk mi is harmóniában a természettel, ha vigyázunk rá. Az Öko szakkörre várjuk iskolánk diákjait a 3. évfolyamtól 7. évfolyamig. A szakkör maximális létszáma 15 fő, a részvételért jutalom jár. A szakkör témája az Energia, melyet a jelenlegi helyzet miatt kizárólag digitális formában tudunk feldolgozni. A mindennapi életben is hasznos feladatok, gyakorlatok, kísérletek bővítik a természettudományos ismereteket és megértetik az energiafelhasználással kapcsolatos problémákat, továbbá tanácsokat ad az energiahatékonyságra is,

¹ <https://www.karolinaiskola.hu/hirek/altalanos-iskola/teremtesvedelmi-vetelkedo>

² <http://www.foldoraja.hu/>

amely most kiemelten fontos lehet az otthon maradó családoknak is. A szakkört Kerekesné Dócs Nikoletta vezeti, akinél március 31-ig lehet jelentkezni. A szakköri órák anyagát az Energiakaland és az Energiaklub kiadványai színesítik, melyeket a Google Classroom, a Learningapps, a Kahoot, a Redmenta és egyéb tanulást segítő online felületek biztosítják hétről hétre. A szakköri jelenlétet online formában hetente 2 alkalommal biztosítjuk a közösen kialakított időpontokban, melyeket a szakkörre jelentkezők igényeihez igazítunk.

(Kerekesné Dócs Nikoletta, öko munkacsoport-vezető)

Melléklet 1. (plakát)
(Teremtésvédelmi vetélkedőre beküldött pályázataink,
felkészítő pedagógusok: Balogné Kovács Éva, Kerekesné Dócs Nikoletta)

Az ideális kert

Mókuskák csapata (Farkas Katrin, Gesztesi Csenge, Horváth Boglárka, Zsótér Dorka)

Hedwig csapata (Brútyó Eszter, Dragic Sergej, Szabó Gergő)

Aratók csapata (Földvári Bernadett, Inokai Máté, László Erik, Lőrincz Alexandra, Major Sándor)

Tankok csapata (Géczy Csaba, Nagy-Berta Dávid, Török Gergő, Varga Tamás)

Melléklet 2. (fogalmazás)
(Teremtésvédelmi vetélkedőre beküldött pályázataink,
felkészítő pedagógusok: Balogné Kovács Éva, Kerekesné Dócs Nikoletta)

Környezetvédelem a mi szemünkkel

A környezetvédelem fontos számunkra, mert tudjuk, hogy felelősek vagyunk bolygónk jövőjéért. Mi is szeretnénk tiszta bolygón élni felnőtt korunkban, ezért nagyon örülünk, hogy idén nagyon sokat foglalkozunk a környezetvédelemmel.

Az iskolában sok olyan program van, ami a környezetvédelemmel kapcsolatos. Év elején részt vettünk a Világ Legnagyobb Tanóráján. A foglalkozások felhívták a figyelmünket arra, hogy milyen fontos is a környezet védelme. Minket az érintett meg a legjobban, hogy állatok pusztulnak el a sok szemetelés miatt.

Ezután sokkal jobban vigyázunk a tisztaságra, és arra, hogyan tudnánk takarékoskodni. A testvéreinknek is mindig megmutatjuk a helyes példát. Megkérjük őket, hogy ne szemeteljenek, ha megették a csokit, akkor keressenek egy kukát és oda dobják ki. Sajnos az utcákon is sok az eldobott szemét, amit nem jó látni. Szerencsére az iskolában van szelektív hulladékgyűjtő, így már kicsi korunktól kezdve megtanuljuk, hogy milyen fontos a szemét szétválogatása.

A szelektív hulladékgyűjtésnél az lenne jobb, ha nem is keletkezne szemét. Mi például kimosható ronggyal mosogatunk szivacs helyett. Az osztályunkban sok gyerek hoz kimosható ruhaszalvétát vagy dobozt, így elkerüljük a papírszalvéta használatát. Ezekért zöld pontokat is szoktunk kapni az osztályfőnökünktől.

A hulladékok elkerülése mellett figyelünk például arra is, hogy az áramot ne fogyasszuk feleslegesen. A lakásban és az iskolában is lekapcsoljuk a villanyt, ha épp nem használjuk azt a helyiséget. A fűtésnél megelégszünk a 21-22°C-kal is, ha fázunk, inkább felvesszünk egy melegebb ruhát.

A vizet sem pazaroljuk, amikor fogat mosunk vagy fürdünk, a csapot mindig elzárjuk, mert tudjuk, hogy kevés az iható víz a Földön. Ha megszomjazunk, a saját flakonunkból iszunk, amit mindig újra tölthetünk, nem veszünk mindig másikat. A víz tisztaságára úgy is vigyázhatunk, hogy mosószer helyett mosódiót, mosószódát használunk.

A vízzel nagyon kell spórolni, mert kevés van belőle. A ruhák vízlábnyomáról is tanultunk. Tudjuk, hogy milyen sok vízre van szükség egy-egy ruhadarab előállításához. Mi úgy spórolunk a vízzel, hogy új ruha helyett használt ruhát vásárolunk például egy garázsvásáron.

A víz tisztasága mellett a levegő tisztaságára is ügyelünk. Általában biciklivel vagy gyalog közlekedünk a városban. Sokan kerékpárral érkezünk az iskolába is. A biztonságos kerékpáros közlekedésről is tanultunk. Mi szeretünk ezekről a témákról hallani, mert segít nekünk abban, hogyan tudjuk megóvni környezetünket.

Mókuskák csapata

Mi így védjük a Földet

Idén sokkal többet foglalkozunk az iskolában a környezetvédelemmel. Az osztályfőnökünk több környezetvédelmi programot szervez nekünk.

Ősszel csatlakoztunk a Világ Legnagyobb Tanórájához. Ezen a foglalkozáson minket az érintett meg a legjobban, hogy a tengerekben és óceánokban rengeteg szemét van, és sok vízi élőlény él a műanyag hulladékok között. Mi szeretnénk ezeket elkerülni, ezért mellőzzük a műanyag evőeszközök és nejlonból készült szatyrok használatát. Helyettük fém evőeszközzel eszünk és vásárláshoz textil bevásárlószatyrot viszünk magunkkal.

A folyóvizekbe és óceánokba nem csak műanyag hulladékok kerülnek, hanem vegyszerek is, amelyek károsítják az élővilágot. A vegyszerek helyett használhatunk biológiailag lebomló, környezetbarát szereket is, mint például a mosószóda, mosódió, szódadikarbóna és ecet. Ezekkel a környezetbarát anyagokkal is szépen ki lehet takarítani és sokkal olcsóbb is.

A víz tisztaságára nagyon fontos vigyáznunk, mivel sok olyan ország van, ahol szomszédaink az emberek. Egyes afrikai országokban pedig órákat kell gyalogolni az iható vízért. Minket nagyon elkészt, hogy sok ember nem jut tiszta ivóvízhez, ezért mindent meg szeretnénk tenni, hogy ne pazaroljuk a vizet. Fogmosáskor például nem folytatjuk a vizet, csak akkor nyitjuk meg a csapot, ha kiöblítjük a szánkát. Fürdéskor inkább zuhanyzunk, nem pedig a teli kád vízbe ülünk bele.

A tárgyak előállításához is sok vízre van szükség. A Víz Világnapján a vízlábnyomról is tanultunk. Egy póló elkészítéséhez például több, mint 2000 liter vizet is elhasználnak. A vízzel úgy is takarékoskodhatunk, hogy nem vásárolunk mindig új ruhát, hanem elhordjuk a testvéreink ruháit, vagy használtat veszünk az új helyett. A műanyag flakonokból madáretetőket készíthetünk, amit a Zöldike Egyesület előadója is megmutatott nekünk.

Sok ember él áram nélkül. Mi szerencsések vagyunk, hogy rendelkezésünkre áll. Igyekezzünk ezzel is spórolni. Amikor például töltjük a telefonunkat, feltöltés után kihúzzuk a konnektorból, hogy ne fogyjon feleslegesen az áram. Nagyon reméljük, hogy sokan követik ezeket a példákat. Mi környezetbarátként szeretnénk segíteni a Földnek, hogy élhető bolygó maradjon számunkra is.

Hamarosan csatlakozunk a Fenntarthatósági Témahéthez, és hamarosan érkezik iskolánkba egy rovarház is, melyet a Csemete Egyesülettől kapunk. Már alig várjuk ezeket a programokat.

Hedwig csapata

Mi így óvjuk a környezetet

Ebben a tanévben sokat foglalkozunk a környezetvédelemmel, mert ez nagyon fontos téma. Sok olyan tanácsot kapunk, amivel megóvhatjuk a környezetünket.

Például mindig lekapcsoljuk a villanyt, ha nem vagyunk a helyiségben, hogy ne használjuk feleslegesen az áramot. A bevásárláshoz mindig textil táskát viszünk, mert a nejlonból készült 1-2 használat után elszakad és hamar a szemétkerébe kerül.

A műanyag hulladékok egy része a vizekbe is bekerülhet, ott pedig beleakadhatnak az állatok. Igyekszünk ezeket elkerülni, amikor saját flakonból iszunk, amit többször is megölthetünk csapvízzel. A műanyag evőeszközöket sem fogjuk többet használni. Erről láttunk egy megdöbbentő videót is, amikor a teknős bajba került egy villa miatt. Ha gyorsétteremben eszünk, inkább viszünk magunkkal fém evőeszközöket.

A hulladékok szelektív gyűjtéséről már második osztálytól kezdve tanulunk. Tudjuk, hogy a kék kukába kerülnek a papír, sárgába a műanyagból készült dolgok.

A levegő tisztaságára is figyelünk, amikor a suliba biciklivel megyünk vagy gyalog. Az autó szennyezi a levegőt. A séta és a kerékpározás pedig jót tesz az egészségünknek is. Fontos nekünk a fák védelme is, mert tudjuk, hogy nekik köszönhetjük a tiszta levegőt. Ha sok papírt használunk, akkor sok fát kell kivágni, ezért kevesebb papírt használunk. Egy A4-es papír előállításához nem csak fára van szükség, hanem 10 liter vízre is.

Amikor a vízlábnyomról tanultunk, akkor megtudtuk, hogy a tárgyak és az élelmiszerek előállításához mennyi vízre van szükség. Csodálkoztunk, hogy a marhahúsnak milyen nagy a lábnyoma, és egy ruha előállításához milyen sok vízre van szükség. Az egyik legmegdöbbentőbb az volt, amikor hallottuk, hogy egy csésze kávé előállításához 140 liter víz kell. Ennyi vízben meg is lehetne fürdeni. A kádban történő fürdéshez is sok víz kell, ezért inkább a zuhanyzást választjuk.

Szeretnénk még sok ilyen hasznos dolgot tanulni, hogy jobban oda tudjuk figyelni a környezetünk védelmére. A Csemete Egyesülettel Virágnaptárt is ültettünk, amiben 12 különböző virág kapott helyet. Hamarosan rovarházat is kapunk.

Már nagyon várjuk a Fenntarthatósági Témahetet, ahol újabb érdekes és hasznos ötletet kapunk majd, hogyan óvjuk a környezetünket.

Aratók csapata

Környezetünk védelme

Egyre többet hallunk a környezetvédelemről. Az iskolában is sok olyan program van, ami ezzel a témával kapcsolatos. A legutóbbi ilyen programon például virágnaptárt ültettünk az iskola udvarában, ahová majd később rovarházat is telepítünk a Csemete Egyesület közreműködésével.

Több rendhagyó természetismereti óránk is volt ebben a tanévben, ahol megtanultuk, hogyan kell madáretetőt készíteni és hogyan gondoskodjunk télen a madarak etetéséről. Többen közülünk otthon is készítettek újrahasznosított anyagból madáretetőket. A Világ Legnagyobb Tanóráján pedig megismertük a globális problémákat és célokat. Megdöbbentő képeket láttunk például az óceánok szennyezéséről, a szegénységről, a tiszta víz hiányáról. Ezek a programok alkalmasak arra, hogy többet tanuljunk a természetvédelemről. Amióta ezekkel a témákkal foglalkozunk, jobban odafigyelünk a környezetünk tisztaságára, és arra, hogy kevesebb szemetet állítsunk elő.

Az osztállyal egyre többet foglalkozunk a szelektív hulladékgyűjtéssel, már első osztálytól kezdve megtanultuk, hogy külön gyűjtsük a papírt és a műanyagot. Az étkezéseknél az osztályfőnökünktől jutalmat kapunk, ha nem papírszalvétát használunk, hanem ruhaszalvétát vagy saját dobozt és kulacsot. Ez azért is jó, mert így hulladék is kevesebb keletkezik.

Az egyik legtöbb gondot a műanyag szemét okozza. Láttunk egy olyan videót is, amikor egy állatvédő csoport segített kiszedni egy műanyag villát a teknős orrából. Mindannyian elszörnyülködtünk ezen, és megfogadtuk, ezután nem eszünk sehol műanyag evőeszközökkel. Helyette inkább fémből készült villát és kanalat viszünk magunkkal, ha nem otthon eszünk.

Az állatvilág megóvása mellett vigyáznunk kell saját egészségünkre is. Igyekszünk autó helyett inkább kerékpárral vagy gyalog érkezni az iskolába, mert az autó kipufogógáza káros a tüdőnkre. A levegő tisztasága mellett a víz tisztaságára is vigyázunk. A mosáshoz többen mosódiót vagy mosósódát használunk, takarításhoz pedig szódabikarbónát és ecetet. Ezzel óvjuk a folyóvizekben élő állatokat is. Az iható vízből kevés van a Földön, ezért például fogmosáskor feleslegesen nem folytatjuk a csapokat.

Jövőbeli terveinkben az is benne van, hogy a közelgő Anyák napi ajándékot valamilyen újrahasznosított dologból készítsük el. Reméljük, hogy az anyukáknak tetszeni fog! Így a környezetet is óvjuk, és örömet is szerzünk, mert saját kezünkkel készítjük majd el.

Tankok csapata